

TIEKARTTA PLANETAARISEEN HYVINVOINTIIN

Jyväskylän yliopiston
ympäristöohjelman
toimenpidesuunnitelma
2022–2030

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Sisällys

Toimenpidesuunnitelma 2022–2030	3
Tavoite 1.1 Kulutustottumusten muutos: hankinnat	4
1.2 Kulutustottumusten muutos: energia – sähkö ja lämpö	5
1.3 Kulutustottumusten muutos: muu kulutus ja kierrätys	7
1.4 Kulutustottumusten muutos: vesi	8
1.5 Kulutustottumusten muutos: ruoka	9
Tavoite 2: Omistusten ja sijoitusten kestävyys	10
Tavoite 3: Liikkumisen muutos	11
Tavoite 4: Kestävä rakentaminen	12
Tavoite 5: Jäljelle jäävien haittojen hyvittäminen	13
Tavoite 6: Kampuksen kehittäminen	14
Tavoite 7: Planetaarisen hyvinvoinnin kytkeminen yliopiston toiminnanohjaukseen	15
Tavoite 8: JYU edelläkävijänä	16

Toimenpidesuunnitelma 2022–2030

VISIO

Vuonna 2030 Jyväskylän yliopisto on hiilineutraali ja luontoa kokonaisuudessaan heikentämätön korkeakoulu, joka toimii aktiivisesti planetaarisen hyvinvoinnin edistämiseksi paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

PÄÄMÄÄRÄ

Jyväskylän yliopisto investoi luonto- ja ilmastohaittojensa vähentämiseen, kehittää haittojen laskentamenetelmiä ja kompensatiomallin. Vuonna 2030 yliopisto on vähentänyt mitattavissa olevia ilmasto- ja luontohaittojaan vähintään 60 % vuoden 2019 tasosta ja hyvittää kompensatiovastuullaan olevat haittansa.

INDIKAATTORIT JA MITTARIT

Vuoteen 2030 mennessä:

1. JYU:n ilmastokompensaatiot ovat vähintään yhtä suuret kuin ilmastohaitat mitattuna hiilidioksidiekvivalentteina (CO₂ekv)
2. JYU:n ekologiset kompensatiot ovat vähintään yhtä suuret kuin hankintojen luontohaitat mitattuna PDF:nä (*Potentially Dissapeared Fraction of Species*)
3. JYU:n henkilöstön ja opiskelijoiden kulutustavat ovat muuttuneet kestävämmiksi mitattuna WWF:n kulutustapamittarilla
4. JYU:n sijoitus on noussut THE Impact Rankingissa SDG 12–15 osalta

TAVOITE 1.1**Kulutustottumusten muutos: Hankinnat****Indikaattorit**

Jyväskylän yliopiston hankkimien tavaroiden ja palveluiden luonto- ja ilmastohaitat vähenevät vähintään 20 % vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuoden 2019 tasoon. Vuoteen 2030 mennessä haitat vähenevät vielä vähintään 10 % lisää.

Hankintojen CO2ekv ja PDF
(laskenta laitos- tai tiedekuntatasolla)

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
1.1.1 Hankintaohjetta päivitetään tarpeen mukaan huomioimaan ilmasto- ja luontohaitat	JYU:n hankinta-asiantuntijat ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Ajantasainen ja selkeä hankintaohje	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika	Hankintaohjetta tulisi noudattaa, jotta sen päivittämisestä olisi hyötyä
1.1.2 Laaditaan tarjouspyyntöihin liitettävät vastuullisuuskriteerit, joiden perusteella edellytetään vastuullisuustietojen toimittamista vähintään hankitalain kynnysarvojen ylittävien hankintojen toimittajilta (ml. ekologinen ja sosiaalinen vastuu)	JYU:n hankinta-asiantuntijat ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Valmiit vastuullisuuskriteerit	2022	Asiantuntijoiden työaika, mahdollisesti hankintojen lisääntyneet kustannukset (investointi)	Kaikilla toimittajilla ei välttämättä ole valmiina erityisesti sosiaalisen vastuun tietoja
1.1.3 Viestitään yliopistoyhteisölle hankintojen ja ostopäätösten luonto- ja ilmastovaikutuksista keva-raportoinnin yhteydessä ja erillisin viestintäkampanjoin	Vastuullisuuteen liittyvistä teemoista vastaava viestintäpäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Tiedotuskampanjat	2023 →	Työaika sekä pieni investointi esim. videoihin	Konkreettiset teot eivät mahdollista toivottua viestintää
1.1.4 Panostetaan yliopiston hankinta-asiantuntijoiden vastuullisuuskoulutukseen	Henkilöstösuunnittelija, hankinta-asiantuntijat ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Järjestetyt koulutukset ja niihin osallistuneiden lkm	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika	Asiantuntijoilla oltava kiinnostus kehittää osaamistaan

TAVOITE 1.2**Kulutustottumusten muutos: Energia – sähkö ja lämpö****Indikaattorit**

Vuoteen 2030 mennessä yliopiston käyttämä sähkö on hiilidioksidivapaata ja lämmityksen luontohaitat ovat puolittuneet.

Energian CO₂ekv-päästöt ja kaukolämmön luontohaitat (heikennys suo- ja metsäluontotyyppihehtaareittain mitattuna)

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
1.2.1 Tuetaan vuokranantajia energiamurroksessa ja edellytetään heiltä suunnitelmaa siirtymästä hiilidioksidivapaisiin ja haitattomiin energianlähteisiin	Tilapalvelupäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuus- asiantuntija	Vuokranantajat ottavat käyttöön automaattimittauksen ja toimittavat suunnitelmansa päästövähennyksiin	2022–2025	Seurantamenetelmät (pieni investointi) ja asiantuntijoiden työaika	Vuokranantajilla on oltava halu ja valmius sijoittaa energiatehokkaisiin ratkaisuihin
1.2.2 Kaikkia vuokranantajia edellytetään toimittamaan kulutustiedot vuosittaista seurantaa varten	Toiminnanohjaus ja tilapalvelut	Päästölaskennassa ei tarvitse tehdä oletuksia, vaan se perustuu todellisiin lukemiin	2023	Seurantamenetelmät (pieni investointi)	Kaikki vuokranantajat eivät toimita tietoja
1.2.3 Tuodaan aktiivisesti esiin tutkimustietoa luontohaitoista, jolloin energiamurrosta voidaan suunnata kestävämpään suuntaan	JYU.Wisdom ja viestintä- asiantuntijat	Tutkimusjulkaisut, järjestetyt tapahtumat ja työpajat	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika ja tapahtumien järjestelyt (pieni investointi)	Riskinä on, että tutkimus luontohaitoista ei edisty tarpeeksi nopeasti tai tuloksia ei sovelleta käytäntöön, jolloin luontohaitat jäävät taka-alalle energiamurroksessa. JYU:n tavoite kaukolämmön suhteen ei toteudu ilman Alvan toiminnan muutosta
1.2.4 Tehdään suunnitelma energiankulutuksen vähentämiseksi yhdessä vuokranantajien kanssa	Tilapalvelupäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuus- asiantuntija	Vuosittainen raportointi ja suunnitelma energiankulutuksen vähentämiseksi	jatkuva	Seurantamenetelmät (pieni investointi) ja asiantuntijoiden työaika	Suunnitelma on kytkettävä osaksi yliopiston laajempaa tilastrategiaa

TAVOITE 1.2**Kulutustottumusten muutos: Energia – sähkö ja lämpö****Indikaattorit**

Vuoteen 2020 mennessä yliopiston käyttämä sähkö on hiilidioksidivapaata ja lämmityksen luontohaitat ovat puolittuneet.

Energian CO₂ekv-päästöt ja kaukolämmön luontohaitat (heikennys suo- ja metsäluontotyyppihehtaareittain mitattuna)

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
1.2.5 Kehitetään ja kasvatetaan yhdessä vuokranantajien kanssa kampusenergian tuotantoa ja energiatehokkuutta	Tilapalvelut (ja vuokranantajat)	Oman energia- tuotannon osuus kasvaa	jatkuva	Aurinkopaneelit, hukka- lämmön talteenotto ja muut vastaavat ratkaisut (suuri investointi)	Kaikilla vuokranantajilla on oltava kiinnostusta ja valmius päästövähennys- ten saavuttamiseen
1.2.6 Edistetään yhdessä SYK:n kanssa kestävän kaukolämmön käyttöönottoa ALVA:lla	JYU.Wisdom, SYK:n ja JYU:n vastuullisuusasiantuntijat	JYU:n kauko- lämmön luontohaitat pienenevät	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika ja tapahtumien järjeste- lyt (pieni investointi)	Puunpoltto katsotaan kes- täväksi ja sillä korvataan turvetta, mikä laskennal- lisesti vähentää päästöjä, mutta ei pienennä luon- tohaittoja. JYU:n tavoite lämmityksen päästöttö- myydestä on riippuvainen Alvan toimenpiteistä.
1.2.7 Muistutetaan energian käytön vähentä- misestä (mm. valojen ja tietokoneiden sammuttaminen) viestimällä säännöllisesti	Vastuullisuuteen liittyvistä teemoista vastaava viestin- töpäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	JYU-yhteisön jäsenten tietoisuus ja ymmärrys lisääntyy	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika ja kampanjan järjestelyt (pieni investointi)	Viestintäkampanjat eivät riitä muuttamaan kulutustottumuksia.

TAVOITE 1.3**Kulutustottumusten muutos: Muu kulutus ja kierrätys****Indikaattori**

Jyväskylän yliopistolla sekajätteen määrä vähenee vähintään 25 % vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuoden 2019 tasoon. Vuoteen 2030 mennessä sekajätteen määrä on enintään 50 % 2019 vuoden tasosta.

Jätteen määrä (kg)

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
1.3.1 Kiinteistöjen jätemääriä seurataan vuosittain yhteistyössä vuokranantajien ja jätehuoltoyritysten kanssa	Tilapalvelupäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuus-asiantuntija	Automaattisella jätemäärien seurannalla saadaan tietoa kulutustottumusten muutoksesta	jatkuva	Seurantamenetelmät (pieni investointi) ja asiantuntijoiden työaika	Kiinteistöissä, joissa JYU on vuokralla yhdessä muiden toimijoiden kanssa, voi olla mahdotonta seurata JYU:n osuutta jätemääristä
1.3.2 Kulutuksen vähentämisen tarpeesta ja kierrättämisestä viestitään säännöllisesti. Yliopistoyhteisön jäseniä motivoidaan vähentämään kulutusta	Vastuullisuuteen liittyvistä teemoista vastaava viestintäpäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	JYU yhteisön jäsenten tietoisuus ja ymmärrys lisääntyy	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika ja kampanjan järjestelyt (pieni investointi)	Yhteisön motivointi ei onnistu toivotulla tavalla.
1.3.3 Kierrätyspisteiden toimivuus ja riittävyys arvioidaan jätehuoltoyritysten ja vuokranantajien kanssa yhteistyössä vuosittain	Tilapalvelupäällikkö	Kierrätysaste paranee (todennettavissa jätteen määrällä ja kulutustapamittarilla)	jatkuva	Mahdollisesti lisää kierrätyspisteitä (pieni investointi)	Kierrätyksen ympäristöhyödyt eivät ole kaikilla tiedossa. Etätyöpisteiden kierrätyksen tasoa on vaikea arvioida
1.3.4 Priorisoidaan FSC-sertifioitua tai kierrätyskuidusta valmistettua paperia	Yliopistopainon hankintavastaava	Paperin ilmasto- ja luontohaitat pienenevät	jatkuva	Mahdollisesti hieman kalliimpi paperi (pieni investointi)	Tarvittavaa paperia ei ole tarpeeksi saatavilla tai se on liian kallista

TAVOITE 1.4**Kulutustottumusten muutos: Vesi****Indikaattori**

Jyväskylän yliopisto vähentää veden kulutustaan 25 % vuoden 2019 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Yliopisto toimii aktiivisesti yhteistyökumppanien kanssa vesiekosysteemien ja valuma-alueiden kunnon parantamiseksi.

Veden kulutus (m3 mittareista)

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
1.4.1 Kampuksen veden kulutusta seurataan vuosittain	Tilapalvelupäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuus-asiantuntija	Automaattisella seurannalla saadaan tietoa kulutustottumusten muutoksesta	jatkuva	Seurantamenetelmät (pieni investointi) ja asiantuntijoiden työaika	Kiinteistöissä, joissa JYU on vuokralla yhdessä muiden toimijoiden kanssa, voi olla mahdotonta seurata JYU:n osuutta veden kulutuksesta
1.4.2 Laboratorioiden veden kulutus ja puhdistusprosessit selvitetään ja niitä seurataan	Laboratorioiden ja yksiköiden johtajat	Selvitysten perusteella voidaan tehostaa veden käyttöä laboratorioissa	jatkuva	Työaika sekä mahdollisesti pieni investointi laboratorioteknologiaan	Yksittäisten laboratorioroiden veden kulutusta voi olla mahdotonta selvittää
1.4.3 JYU:n turvallisuussuunnitelmaan lisätään ympäristönäkökohtia mukaan lukien kohdat laboratorioiden vesikierron ja kaivoista	Turvallisuuspäälliköt, laboratorioiden ja yksiköiden johtajat	Päivitetty turvallisuussuunnitelma	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika	Suunnitelmaa on päivitettävä aina teknologian tai säädösten muuttuessa
1.4.4 Yliopistoyhteisölle viestitään säännöllisesti tavoitteesta vähentää veden kulutusta	Vastuullisuuteen liittyvistä teemoista vastaava viestintäpäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	JYU yhteisön jäsenten tietoisuus ja ymmärrys lisääntyy	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika ja viestinnän järjestelyt (pieni investointi)	Yksilön motivaatio vähentää veden kulutusta ei riitä.

TAVOITE 1.5**Kulutustottumusten muutos: Ruoka****Indikaattori**

Jyväskylän yliopisto edistää planetaarista ruokavaliota tutkimuksen, viestinnän ja esimerkin kautta. Kasvipohjaisen ruoan osuutta lisäämällä ruoan ilmastopäästöt laskevat vähintään 50 % vuoden 2019 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Ruoan CO₂ekv-päästöt
(ja myöhemmin luontohaitat)

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
1.5.1 Ohjataan kampuksella toimivia ravintoloita edistämään planetaarista hyvinvointia esimerkiksi kilpailutuksen ja omistajaohjauksen avulla	Hankinta-asiantuntijat, kehittämisjohtaja ja kestävyys- ja vastuullisuus-asiantuntija	Ruoan ilmastohaitat pienenevät ja luontohaittoja ryhdytään seuraamaan	2022–2024	Asiantuntijoiden työaika	Ilmasto- ja luontoystävällisen ruoan kysyntä kasvaa
1.5.2 Kannustetaan kampuksella toimivia ravintoloita seuraamaan ja vähentämään ruokahävikkiä	Kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Ruokahävikki pienenee	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika	Kampusravintolat ovat kiinnostuneet seuraamaan hävikkiä ja tekemään toimenpiteitä
1.5.3 Jaetaan yliopistoyhteisölle ja kampusravintoloille tietoa ruuan ilmasto- ja luontohaitoista sekä tuodaan näkyväksi JYU:ssa tehtävää tutkimus- ja kehityshanketyötä ruokajärjestelmistä	JYU:n tutkijat (ruoka-järjestelmät) ja viestintäasiantuntijat	JYU yhteisön jäsenten tietoisuus ja ymmärrys lisääntyy; JYU:n kädenjälki kasvaa	jatkuva	Tutkijoiden ja asiantuntijoiden työaika	Oikeiden kohderyhmien ja vaikuttajien tavoittaminen; Ruokajärjestelmiin liittyvä tutkimus jatkuu JYU:ssa
1.5.4 Laaditaan yliopiston ruokatarjoilujen ja -ostojen osalta vastuullisuuskriteerit	Hankinta-asiantuntijat ja kestävyys- ja vastuullisuus-asiantuntija	Tarjoilujen ilmasto- ja luontohaitat pienenevät	2022–2024	Asiantuntijoiden työaika	Kriteerejä noudatetaan yliopistoyhteisössä

TAVOITE 2

Omistusten ja sijoitusten kestävyys

Indikaattori

Jyväskylän yliopiston sijoitusten CO₂-päästöt ovat laskeneet 70 % vuoden 2019 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Luontohaittojen vähentämiselle on valittu indikaattorit ja asetettu tavoitteet vuoden 2023 loppuun mennessä.

Sijoitusten CO₂ekv-päästöt
(muut indikaattorit tarkentuvat myöhemmin)

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
2.1 JYU:n sijoitusten vastuullisuustavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain	Varainhallintatoimikunta + toimikunnan sihteeri	Seurantaraportti	jatkuva	Työaika	Sijoitusten tavoitteille voi olla vielä vaikeaa asettaa mittareita, koska niitä ei ole kehitetty luonto-haittojen osalta
2.2 Määritellään JYU:n kiistanalaiset sijoitukset ja selvitetään niiden osuus varainhoitajien salkuissa sekä edellytetään niiden osuuden pienentämistä	Varainhallintatoimikunta, toimikunnan sihteeri ja varainhoitajat (yhteistyössä JYU.Wisdom ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija)	Sijoitusten hiilijalanjälki pienenee	2022–2025	Työaika	Kiistanalaisten sijoitusten määrittely voi olla vaikeaa. Mahdollinen vaikutus sijoitusten tuottoihin analysoitava
2.3 Painotetaan sijoitussalkussa hiilineutraaliuussiirtymää toteuttavia yrityksiä ja rahastoja	Varainhallintatoimikunnan sihteeri ja varainhoitajat	JYU vaikuttaa sijoitusten kautta positiivisesti yhteiskunnan siirtymiseen uusiutuvaan energiaan.	2022–2025	Työaika	Yritysten identifioiminen tuhansien yritysten joukosta voi olla haastavaa
2.4 Seurataan sijoitusten hiili-intensiteettiä ja laaditaan suunnitelma sen pienentämiseksi	Varainhallintatoimikunnan sihteeri ja varainhoitajat	Sijoitusten hiilijalanjälki pienenee	2022–2025	Työaika	Hiili-intensiteetin seurannan yhteydessä on huomioitava siirtymää toteuttavat yritykset
2.5 Tehdään yhteistyötä muiden korkeakoulujen kanssa sijoitusten hiilijalanjäljen laskentaan ja kompensatiovastuuseen liittyen	JYU.Wisdom, varainhallintatoimikunnan sihteeri, kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	JYU:ssa tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuus suurenee	jatkuva	Työaika, mahdolliset matkat tapahtumiin (pieni investointi)	Muut korkeakoulut ovat aktiivisia sijoitusten hiilijalanjäljen laskennassa

TAVOITE 3**Liikkumisen muutos****Indikaattori**

Liikkumisen ilmastopäästöt vähentyvät 50 % vuoden 2019 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Liikkumisen CO₂ekv-päästöt

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
3.1 Siirytään vuoteen 2030 mennessä puhtaan käyttövoiman ajoneuvokantaan (yliopiston omissa ajoneuvoissa)	Ajoneuvojen hankinnoista vastaavat	JYU:n ajoneuvot ovat ns. puhtaita ajoneuvoja	2023–2030	Investointi (autot)	JYU:n ajoneuvot uusitaan ennen vuotta 2030.
3.2 Pidetään JYU:n matkustusohje ajan tasalla koskien vihreää liikkumista	Taloussuunnittelija ja -päällikkö, kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Mahdollistetaan vihreä liikkuminen JYU:ssa	jatkuva	Riippuen sisällöstä matkustuspäivien lisääminen voi lisätä kustannuksia	Taloudelliset tai muut intressit ovat ristiriidassa vihreän liikkumisen kanssa
3.3 Pyydetään JYU:n käyttämiltä matkatoimistoilta toimijaksi myös matkustajat	Taloussuunnittelija ja -päällikkö, kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Mahdollistetaan vihreä liikkuminen JYU:ssa	jatkuva	Riippuen sisällöstä matkustuspäivien lisääminen voi lisätä kustannuksia	Matkatoimistolla oltava valmiudet arvioida luonto- ja ilmastohaittoja
3.4 Viestitään yliopistoyhteisölle liikkumisen luonto- ja ilmastovaikutuksista keva-raportoinnin yhteydessä ja erillisin viestintäkampanjoin	Vastuullisuuteen liittyvistä teemoista vastaava viestintäpäällikkö ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	JYU yhteisön jäsenten tietoisuus ja ymmärrys lisääntyy	jatkuva	Asiantuntijoiden työaika ja kampanjan järjestelyt (pieni investointi)	Kestävä liikkuminen on oltava houkutteleva ja helppo vaihtoehto
3.5 Tuetaan siirtymää vähäpäästöisiin kotimatkoihin esimerkiksi muuttamalla autohallipaikkoja pyöräpaikoiksi ja arvioimalla henkilöstöetuuksien ympäristövaikutukset	Tilapalvelupäällikkö (autohallipaikat) ja henkilöstöjohtaja (etuudet)	Autolla kuljettujen kotimatkojen osuus vähenee	2022–2024	Mahdolliset investoinnit uusiin henkilöstöetuuksiin tai esim. pysäköinnin muuttamiseen maksulliseksi	Autopaikkojen maksullisuus saattaa herättää vastustusta henkilöstön parissa

TAVOITE 4

Kestävä rakentaminen

Indikaattori

Yliopiston peruskorjaus- ja rakennushankkeet tähtäävät energiatehokkuutta parantaviin ja yleisesti resurssiviisautta edistäviin korjauksiin.

Rakennus- tai korjaushankkeiden suunnitelmien ilmasto- ja luontovaikutusten arvioinnit

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
4.1 Osallistutaan SYK:n ja muiden vuokranantajien toteuttamien peruskorjausten hankesuunnitteluun ja sisällytetään hankesuunnitelmiin energiatehokkuuden ja resurssiviisauden parantaminen sekä luonnon monimuotoisuuden huomiointi	Tilapalvelupäällikkö, kestävyys- ja vastuullisuus-asiantuntija	Suunnitelmissa on etukäteen arvioitu hankkeiden ilmasto- ja luontovaikutukset ja se on vaikuttanut suunnitteluvaihtoehdon valintaan	jatkuva	Lisäselvitykset/ arvioinnit konsulttityönä (kohtalainen investointi)	Käytäntö on saatava tunnetuksi hankesuunnittelua toteuttavien keskuudessa
4.2 Peruskorjaushankkeiden yhteydessä toteutetaan ekologisen kompensaation hankkeita	Tilapalvelupäällikkö, SYK:n ja muut vuokranantajien edustajat, JYU.Wisdom ja suunnittelija (kampuspuutarha ja kasvikoelmat)	Ymmärrys ekologisen kompensaation toteuttamisesta kasvaa	jatkuva	Investointi kompensaatiohankkeisiin	On selvítettävä mahdollisuus yhdistää kompensaatiohankkeen JYU:ssa tehtävään tutkimukseen

TAVOITE 5**Jäljelle jäävien haittojen hyvittäminen****Indikaattori**

Vuoteen 2030 mennessä Jyväskylän yliopistossa on toimiva luonto- ja ilmastohaittojen kompensatiomalli. Kompensatiovastuista on sovittu siten, että ne ovat yhteneväiset muiden suomalaisten yliopistojen kanssa. Vuodesta 2030 eteenpäin Jyväskylän yliopisto kompensoi kaikki kompensatiovastuulleen kuuluvat ilmasto- ja luontohaitat.

Yliopistolla on kompensatiolaskenta

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
5.1 Kehitetään tai löydetään yhteistyössä muiden suomalaisten yliopistojen kanssa kompensatiomalli tai -mekanismi ja sovitaan kompensatiovastuista	JYU.Wisdom ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija sekä Kestävä ja vastuullinen JYU -kehittämisryhmä	Suomalaiselle yliopistolle toimiva kompensatiomalli ja selkeä kompensatiovastuun määrittely	2022–2027	Panostus tutkimukseen ja yhteistyöhön muiden korkeakoulujen kanssa. Myöhemmin mahdollisesti tarvitaan lisäinvestointi kompensatioon	Riski: korkeakoulut eivät pääse yksimielisyyteen kompensatiovastuista. Kompensaation kustannukset riippuvat suurelta osin BAU-urasta, kompensatiovastuusta ja kehitettävästä mallista
5.2 Kehitetään kompensatiolaskentamalli, jolla voidaan todentaa esimerkiksi ostoja tai hankintoja, joiden luonto- ja ilmastohaitat on jo kompensoitu	JYU.Wisdom ja taloushallinnon asiantuntijat	Kirjanpitomalli käytössä JYU:ssa	2022–2025	Tutkijoiden ja taloushallinnon työaika	Laskennan nopea kehittyminen voi aiheuttaa sekavuuden tunnetta ei-asiantuntijoiden parissa

TAVOITE 6

Kampuksen kehittäminen

Kampukselle tehdään luonnon monimuotoisuutta parantavia toimenpiteitä joka vuosi. Yliopistolla tehtävä planetaariseen hyvinvointiin liittyvä tutkimustyö näkyy kampuksella.

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
6.1 Toteutetaan ekologisen kompensaation hankkeita kampuksella ja lisätään kampusluonnon monimuotoisuutta mm. muuttamalla nurmikoita niityiksi ja ennallistamalla hävitettyä lehtokasvillisuutta (Ylistönrinne)	Suunnittelija (kampuspuutarha ja kasvikoelmat), SYK, tilapalvelupäällikkö, Katoava luonto, JYU.Wisdom	Kampuksen luonnon monimuotoisuus paranee	jatkuva	Talkoojärjestelyt, työaikaa ja tarvikkeita (pieni investointi)	Matemaattis-luonnon-tieteellisen tiedekunnan osaamista voidaan käyttää toimenpiteissä
6.2 Tehdään suunnitelmat vieraslajien torjunnasta ja uhanalaisten lajien suojelusta kampuksen alueella	Suunnittelija (kampuspuutarha ja kasvikoelmat), SYK, tilapalvelupäällikkö, Katoava luonto, JYU.Wisdom	Kampuksen luonnon monimuotoisuus paranee	2022–2023	Työaikaa ja myöhemmin vieraslajien hävittämiseen talkootarvikkeita (pieni investointi)	Matemaattis-luonnon-tieteellisen tiedekunnan osaamista voidaan käyttää toimenpiteissä
6.3 Kehitetään kasvitieteellistä puutarhaa opetus- ja ympäristökasvatustarkoitusta varten	Suunnittelija (kampuspuutarha ja kasvikoelmat)	Kampuksen luonnon monimuotoisuus paranee	jatkuva	Investoinnit kasvitieteelliseen puutarhaan	Matemaattis-luonnon-tieteellisen tiedekunnan osaamista voidaan käyttää toimenpiteissä
6.4 Tehdään yhteistyötä Jyväskylän kaupungin kanssa kampuksen viheralueiden kehittämisestä osana Kehä Vihreää	Suunnittelija (kampuspuutarha ja kasvikoelmat)	Kampuksen luonnon monimuotoisuus paranee	jatkuva	Työaika	Matemaattis-luonnon-tieteellisen tiedekunnan osaamista voidaan käyttää toimenpiteissä
6.5 Kampusalueella olevien vesiekosysteemien tila selvitetään yhdessä SYK:n kanssa ja tarvittaessa laaditaan suunnitelma ekosysteemien luonnontilan ennallistamiseksi	Suunnittelija (kampuspuutarha ja kasvikoelmat), SYK, tilapalvelupäällikkö, Katoava luonto, JYU.Wisdom	Kampuksen luonnon monimuotoisuus paranee	2025 →	Työaika	Matemaattis-luonnon-tieteellisen tiedekunnan osaamista voidaan käyttää toimenpiteissä
6.6 Laaditaan yliopiston kampusalueille valuma-aluekartoitusta ja -strategia vesistökuormituksen pienentämiseksi	Suunnittelija (kampuspuutarha ja kasvikoelmat), SYK, tilapalvelupäällikkö, Katoava luonto, JYU.Wisdom	Kampuksen luonnon monimuotoisuus paranee	2025 →	Työaika	Matemaattis-luonnon-tieteellisen tiedekunnan osaamista voidaan käyttää toimenpiteissä

TAVOITE 7**Planetaarisen hyvinvoinnin kytkeminen yliopiston toiminnanohjaukseen****Indikaattorit**

Vuoteen 2025 mennessä planetaarinen hyvinvointi on kytketty kiinteäksi osaksi yliopiston nykyistä toimintamallia ja kehittämistoimintaa. 2025 eteenpäin yliopiston toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä voidaan lukea yliopiston ilmasto- ja luontohaitat.

Vuosiraportit, toimintasuunnitelmat ja toimintakertomus

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
7.1 Parannetaan tiedolla toimimista esim. analysoimalla vuosittaiset kulutustiedot ja laajentamalla luontohaittojen arviointia	JYU.Wisdom (luontohaittojen arvioinnin laajentaminen) ja toiminnanohjauksen datatiimi (kulutustietojen analysointi)	Planetaarinen hyvinvointi rakentuu sisään JYU:n toiminnanohjaukseen	jatkuva	Tutkijoiden ja toiminnanohjauksen työaika	Tutkimusten avulla onnistutaan kehittämään luontohaittojen arviointia
7.2 Kehitetään yliopiston kirjanpitoon pohjaava laskentamalli	JYU.Wisdom, talousjohtaja, ja toiminnanohjauksen datatiimi	Luonto- ja ilmastohaittojen laskenta on pitkälti automatisoitu	2022–2024	Tutkijoiden ja hallinnon työaika	Tutkimusten avulla onnistutaan kehittämään luontohaittojen arviointia
7.3 Kytetään planetaarinen hyvinvointi osaksi yliopiston toimintasuunnitelmia ja tulos-sopimuksia, vuosiraportointia, sisäistä resursointia, toimintakäsikirjaa, riskienhallintaa ja laadunhallintaa	Toiminnanohjauksen asian-tuntijat kehittämisjohtajan johdolla	Luonto- ja ilmastohaitat ovat JYU:n toimintaa ohjaavia tekijöitä	2022–2024	Tutkijoiden ja hallinnon työaika	Riskinä on, että uuden asian lisääminen koetaan raskaana tiedekunnissa ja erillislaitoksissa
7.4 Raportoidaan luonto- ja ilmastohaitat sekä kompensatiot toimintakertomuksessa ja vuosiraportoinnissa	Kehittämis- ja talousjohtajat tiimeineen	Luonto- ja ilmastohaitat ovat JYU:n toimintaa ohjaavia tekijöitä	vuodesta 2025 eteenpäin	Työaika	Kirjanpitomallin on oltava toimiva (toimenpide 7.2)

TAVOITE 8

JYU edelläkävijänä

Indikaattori

Vuoteen 2030 mennessä JYU tunnetaan kansallisella ja kansainvälisellä tasolla globaalien ympäristöhaasteiden ratkaisijana sekä resurssiviisauden ja kestävyysmurroksen toteuttajana. Kaikilla JYU:sta valmistuneilla on ymmärrys planetaarisesta hyvinvoinnista.

Palaute opiskelijoita ja henkilökunnalta sekä esimerkiksi THE Impact Ranking -tulokset

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
8.1 Yliopisto tukee kestävyysaiheista tutkimusta kohdistamalla siihen resursseja (esim. kestävyys- ja vastuullisuusteemoja edistävät rekrytoinnit)	Tiedekuntien ja erillislaitosten johto	Kestävyysaiheiselle tutkimukselle on lisää resursseja, jolloin JYU:n vaikuttavuus kasvaa (mitattavissa THE Impact Rankingin avulla)	2025–2030	Investointi tutkimukseen ja kehittämistoimintaan	Eri alojen tutkijat kiinnostuvat kestävyysaiheiden soveltamisesta omalla alallaan
8.2 Tutkimussuunnitelmien tekijöille järjestetään koulutusta tutkimussuunnitelmien luonto- ja ilmasto-vaikutusten arvioimiseksi	Tutkimusrahoitusasiantuntija, kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	JYU:n tutkijoiden hakemukset pärjäävät paremmin rahoitushauissa	2023	Työaika	Tutkijoiden on oltava kiinnostuneita koulutuksesta
8.3 Opetushenkilökunnalle järjestetään koulutusta planetaarisesta hyvinvoinnista.	JYU.Wisdom ja kestävyys- ja vastuullisuusasiantuntija	Opetushenkilökunnan osaaminen planetaarisesta hyvinvoinnista kasvaa	2023 alkaen	Työaika	Opettajien on oltava kiinnostuneita koulutuksesta
8.4 Planetaarisen hyvinvoinnin MOOC-kurssien ja jatkuvan oppimisen koulutuskokonaisuuksien kehittämistä jatketaan	JYU.Wisdom	JYU on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu planetaarisen hyvinvoinnin opetuksesta	jatkuva	Edellyttää resurssointia Wisdomille henkilön palkkaamiseksi	Koska Johdatus Planetaariseen Hyvinvointiin -kurssi tulee pakolliseksi kaikille opiskelijoille, voidaan olettaa, että usea opiskelija myös jatkaa asiaan perehtymistä lisäkurseilla
8.5 Tiedekuntia tuetaan kestävyysteemojen sisällyttämisessä opetussuunnitelmiin vararehtorin päätöksen mukaisesti.	JYU.Wisdom, OPS-työtä koordinoiva kehittämisspäällikkö, keva-asiantuntija	JYU:sta valmistuvilla opiskelijoilla on vahva osaaminen kestävyysteemoista	2022–2023; 2025–2026; 2029–2030	Koulutuksen järjestäminen (työaika ja materiaalit)	Yliopiston linjauksia noudatetaan kestävyiden ja vastuullisuuden osalta.

TAVOITE 8

JYU edelläkävijänä

Indikaattori

Vuoteen 2030 mennessä JYU tunnetaan kansallisella ja kansainvälisellä tasolla globaalien ympäristöhaasteiden ratkaisijana sekä resurssiviisauden ja kestävyysmurroksen toteuttajana. Kaikilla JYU:sta valmistuneilla on ymmärrys planetaarisesta hyvinvoinnista.

Palaute opiskelijoita ja henkilökunnalta sekä esimerkiksi THE Impact Ranking -tulokset

TOIMENPIDE	VASTUUTAHO	TUOTOS TAI MITTARI	AIKATAULU	TARVITTAVAT RESURSSIT	RISKIT JA OLETUKSET
8.6 Planetaarista hyvinvointia edistetään osana tiedeviestintää, sidosryhmyötä sekä jakamalla kumppaniorganisaatioille JYU:ssa hyväksi todettuja menetelmiä ja käytäntöjä	Koko yhteisö	JYU:n vaikuttavuus (kädenjälki) kasvaa	jatkuva	Työaika verkosto-työhön osallistumiseksi	JYU:ssa kehitettyjen menetelmien ja käytäntöjen on oltava innovatiivisia ja uusia
8.7 JYU:n henkilökuntaa kannustetaan toimimaan aktiivisesti planetaarisen hyvinvoinnin edistämiseksi yhteiskunnassa esim. osallistumalla ohjausryhmiin ja paneeleihin	Koko yhteisö	JYU:n vaikuttavuus (kädenjälki) kasvaa	jatkuva	Työaika yhteiskunnalliseen vuoro-vaikutukseen	Oletuksena on, että JYU:n henkilökunta on sisäistänyt planetaarisen hyvinvoinnin käsitteen

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti JYU Sign-järjestelmällä

This document has been electronically signed using JYU Sign

Päiväys / Date: 24.08.2022 15:32:26 (UTC +0300)

Keijo Johannes Hämäläinen

Rehtori

Organisaation varmentama (JYU käyttäjätunnus ja puhelintunnistus)
Certified by organization (JYU user account and mobile identification)